

Heimdall-broder m fl,

Med avgörande hjälp av föredragshållaren har denna rapport komponerats. Dock skall han alls inte kritiseras för ev konstigheter - sådana är med säkerhet jag själv upphovsman till. / FO

Klockan tickar, lille far.
Snart är slut på Brezjnevs dar.
Någon annan i hans stol
solar sig i maktens sol.
Susa, susa, samovar!
Allt blir ändå som det var.

Tsaren minns du, lille far,
Stalins dar och Chrustjevs dar.
Makten kan vi aldrig ta.
Kall är natten i Moskva.
Susa, susa, samovar!
Tsaren sitter alltid kvar.

Ett tema i **Magnus Ljunggrens** framställning **den 10 oktober** var Rysslands oföränderlighet. I all sin enkelhet illustrerar denna på sitt sätt charmigt tänkvärda och dagsversaktiga ”Ramsa vid samovaren” av okänd hand om tiden efter Bresjnev denna ryska oföränderlighet så pass att den återges här. Revolutioner och annat till trots - ”Tsaren sitter alltid kvar”...

Tsar fick Ryssland år 1547, då **Ivan IV** (1530-1584), i Sverige kallad "den förskräcklige" men på ryska snarare "den hotande", tog sig denna titel, som ju liksom vårt "kejsare" språkligt utvecklats från det romerska "caesar". Samma år gifte han sig med **Anastasija Romanovna** (1530-1560). Medan Ivan tillhörde den dynasti som rospiggen (?) **Rurik** grundat flera sekler tidigare, blev år 1613 Anastasijas brorsonson **Michail** (1596 -1645) den förste av Huset Romanov på den ryska tronen. Den siste var ju **Nikolaj II** (1868-1918), som mördades av bolsjevikerna jämte hela sin familj i juli 1918 utanför det Jekaterinburg, som ligger vid transsibiriska järnvägen på Urals östra sluttning och som under några sovjetdecennier hette Sverdlovsk.

Talaren uppgav att **Josef Stalin** (1878-1953) nästan 400 år senare identifierade sig med denne tsar och därför närmast välkomnade **Sergej Eisensteins** (1898 -1948) berömda film om **Ivan**, som med minst sagt hårda metoder strävade efter att skapa ett stärkt och mer enhetligt rike av sitt moskovitiska furstendöme.

Talarens perspektiv sträckte sig emellertid mycket längre tillbaka i tiden än så. Hans anförande tog sin början år 988, då den något Sverige-anknutne **Vladimir den store** (ca 957-1015) lät döpa sig i Kiev och påbörjade sitt rikets kristnande via Bysans. Så skedde ungefär 100 år efter det att de båda bröderna **Methodios** och **Kyrillos** (han med alfabetet) påbörjat sitt missionerande bland slaverna och därför nu står staty på ett centralt torg i Kiev, dock inte Majdan.

Talaren menade att vårt östra grannland alltsedan dess präglats av fyra **i**-ord, **ikon**-teologi, **imperietänkande**, **isolationism** och "itu-tänkande".

Den heliga bilden, ikonen, som i Bysans tänktes rymma en kosmisk närvaro, blev central i rysk kultur. Imperietanken togs över på samma sätt. När Bysans i Roms efterföljd hade fallit, ville furstestaten Moskva se sig som ensam garant för ”den rätta tron” - det var Moskva, som var satt att rädda världen. Isolationismen hörde ihop med imperietänkandet - man värjde sig mot en till synes hotfull och sönderfallande omgivning. Det grundläggande ”itu-tänkandet” var rotat i samma tvådelade världsuppfattning, där intet mittemellan gavs.

Detta isolationistiska Ryssland kom att avvisa den antika erfarenheten en andra gång, när man sade nej till renässansen. Följden blev att Ryssland i hög grad kom att leva kvar i det medeltida, trots **Peter den stores** (1672-1725) europeiska reformer.

Talaren underströk att rötterna till senare revolutioner och revolutionsförsök i Ryssland är att söka i det misslyckade dekabristupproret i anslutning till **Alexander I:s** (1777-1825) död i december 1825. Med radikala adelsmän i ledningen, inspirerade av västerländska frihetsidéer, ville man utnyttja den förvirrade tronföljdssituationen för grundläggande förändringar av den ryska konstitutionen, präglad av gammalrysk fromhet och tradition.

Man hann dock inte så långt. Officerarna ställde upp sig i stum protest på Senatstorget i Sankt Petersburg med **Falconets** (1716-1791) magnifika ryttarstaty av **Peter den store** i bakgrunden. De lät sig emellertid motståndslöst arresteras och dömas till hårda straff. Men ur denna protest växte en radikal intelligentia fram, beredd till stora offer och buren av en

förhoppning om en pånyttfödelse av samhället och en andlig befrielse. Man misslyckades alltså då, men frön hade ändå såtts.

Talaren framhöll att den just i dagarna hundraåriga oktoberrevolutionen, som ju enligt vår tideräkning ägde rum i november, genomfördes av en radikal minoritet, som i den sk maximalismens tecken lade grunden till ett sällan skådat skräckvälde. När det nådde sin höjdpunkt 1937-38 massavrättades oskyldiga människor i en utsträckning som vi enligt talarens mening ännu inte fullt ut förmått att göra oss en föreställning om.

Det bysantinska arvet kulminerade under bolsjevismen i form av en sekulariserad religion, där alla fyra i-orden manifesterade sig. Man byggde murar, man odlade kult av den revolutionära bilden, man ville erövra världen med sin marxism, man tänkte tudelat och maximalistiskt - mot den blomstrande socialismen ställdes den ruttnande kapitalismen.

Talaren underströk att motståndet mot den förkalkade tsarregimen och mot bolsjevismens alla excesser emellertid tog sig uttryck i en mäktig litteratur. Det sanningsbärande ordet fick bildens, ikonens, plats och blev nästan heligt i Ryssland. Så fick vi **Leo Tolstoj** (1828-1910) och så fick vi **Alexander Solzjenitsyn** (1918-2008).

I dagens **Putins** samhälle möter en avslagen variant av det eviga budskapet - Väst är moraliskt förflackat, Ryssland har en mission. Det historiska nyckelåret är 1945. Det ryska imperiet räddade den gången världen genom att offra mest, när **Josef Stalin** besegrade fascismen och nazismen.

I **Putinland** reses statyer över både **Ivan den förskräcklige** och **Josef Stalin**. Men samtidigt - mitt i ett propagandasamhälle med statsstyrd television - finns motståndsfickor, enstaka fria tidningar, levande humanvetenskaper och ett imponerande bokutbud. Bilden är inte alldeles entydig...

Anförandet mottogs med andäktig beundran av talarens bedövande kunskaper och sympatiska och strukturerade sätt att framföra det på. Många frågor följde och det var inte minst intressant att höra framstående slavofiler bland åhörarna som t ex **Kristian Gerner** förklara sig i allt väsentligt instämma med talaren.

Anförandet hade föregåtts av sedvanligt mingel och en välsmakande måltid bestående av pestofyllt baconlindad fläskfilé med salviasky.

Vid kaffet presenterade sig först nye medlemmen barnkardiologen **Göran Wettrell**, varpå styrelsemedlemmen **Hans Barenthein** introducerade Sällskapetets nya, minsann ganska så innehållsrika hemsida med bl a en under en rejäl följd av år mycket efterlängtat medlemsmatrikel!

Vad **Hans själv** inte berörde var emellertid det utomordentligt omfattande och omsorgsfulla arbete som han i allt väsentligt på egen hand men under styrelsens beundrande beskådan lagt ned på att skapa denna proffsiga produkt. I sammanhanget kan upprepas att ett **särskilt utskick** kommer med utförlig och lättolkad beskrivning av denna produkts innehåll och hantering, också de närvarande vid sammankomsten sannolikt till stor glädje.

Avslutningsvis bör också upprepas att **decembersammankomsten** med spex och medföljande damer alltså numera datumlagts till **lördagen den 9 december**.

Högst sällskapliga hälsningar,

Frank Orton

Ordf